

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩ: ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ: ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ
ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἐρωτάτοι ἀδελφοί Ἀρχιερεῖς καί τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Εἰσερχόμενοι σήμερον, εὐλογία Θεοῦ, εἰς τό νέον ἐκκλησιαστικόν ἔτος, τιμῶμεν κατά τήν ἑορτήν ταύτην τῆς Ἰνδίκτου τήν «Ἡμέραν προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος» καί ἀναπέμπομεν δοξολογικάς καί εὐχαριστηρίους εὐχάς πρὸς τόν Κτίστην τῶν ἀπάντων διὰ τό «μέγα δῶρον τῆς δημιουργίας».

Διακηρύσσομεν καί πάλιν γεγонуία τῇ φωνῇ, ὅτι ὁ σεβασμός πρὸς τήν κτίσιν καί ἡ διαρκῆς μέριμνα διὰ τήν προστασίαν τῆς ἀνήκουν εἰς τόν πυρῆνα τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν ταυτότητος, ὡς ἓν ἐκ τῶν τιμαλφεστάτων στοιχείων τῆς. Ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει καί διδάσκει ὅτι αἰτία τῆς ἀλλοτριώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τήν «καλήν λίαν» δημιουργίαν καί τόν συνάνθρωπον εἶναι ἡ «Θεοῦ ἀλλοτριώσις». Ὑπενθυμίζει δέ εὐθαρσῶς ὅτι δέν ὑπάρχει ἀύθεντικὴ ἐλευθερία χωρὶς τήν Ἀλήθειαν καί ἔξω ἀπό τήν Ἀλήθειαν, ἡ ὁποία εἶναι ἡ κατ' ἐξοχήν ἐλευθεροποιός δύναμις. «Γνώσεσθε τήν ἀλήθειαν, καί ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς» (Ἰωάν. η', 32).

Ἐπί τρεῖς καί πλέον δεκαετίας, ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία προβάλλει μετ' ἐμφάσεως καί δυναμισμού, διὰ ποικίλων πρωτοβουλιῶν, τό οἰκοφιλικόν μήνυμα τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἡ 1^η Σεπτεμβρίου 1989 θά σηματοδοτῆ καί θά συμβολίξῃ ἔσαεὶ τήν ἑναρξιν ἑνός εὐλογημένου κινήματος, τό ὁποῖον παρήγαγε καρπὸν πολύν, ἀνέδειξε τὰς πνευματικάς καί ἠθικάς ρίζας καί παραμέτρους τῆς καταστροφῆς τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, ἐκινητοποίησε πρόσωπα καί θεσμούς, ἐνέπνευσε τόν λοιπὸν χριστιανικόν κόσμον, ἔδειξε τήν ὁδὸν πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ μεγάλου προβλήματος, ὁδόν, ἡ ὁποία διαβαίνει διὰ μέσου, πρῶτον, τῆς κατανοήσεως τῆς συνδέσεως αὐτοῦ μέ τήν κρίσιν τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας καί τῆς ἀνάγκης ριζικῆς ἀλλαγῆς νοοτροπίας καί συμπεριφορᾶς ἀπέναντι εἰς τήν κτίσιν, καί, δεύτερον, διὰ τῆς κοινῆς καί πανανθρωπίνης δράσεως, δεδομένων τῶν παγκοσμίων διαστάσεων καί τῶν τραγικῶν ἐπιπτώσεων τοῦ οἰκολογικοῦ ὀλέθρου.

Πολύτιμον παρακαταθήκην διὰ τό μέλλον ἀποτελεῖ ἡ σημαντικὴ συγγραφικὴ παραγωγή εἰς τόν χῶρον τῆς θεολογικῆς οἰκολογίας, κεντρικὴν θέσιν εἰς τήν ὁποίαν κατέχουν αἱ μελέται τοῦ Ἐρωτάτου Μητροπολίτου Περγάμου κ. Ἰωάννου, Καθηγητοῦ καί Ἀκαδημαϊκοῦ. Ἀνεξάντλητον πηγὴν ἐμπνεύσεως θά ἀποτελοῦν καί αἱ εἰσηγήσεις εἰς τὰ ἑννέα ἐν πλῶ διεθνή οἰκολογικά Συμπόσια, εἰς τὰ ὁποία συμμετεῖχον ὀνομαστοὶ εἰδικοί ἐπιστήμονες καί ἐκπρόσωποι τῆς πολιτικῆς, τοῦ πολιτισμοῦ καί τοῦ πνεύματος. Τὰ κείμενα αὐτά εἶναι ἰδιαίτερος χρήσιμα καί διὰ τήν

περιβαλλοντικήν αγωγήν, ή όποία διεκδικεί σημαντικόν ρόλον εις τήν σύγχρονον εκπαίδευσιν. Όρθως έχει λεχθή, ότι «στό μέλλον, μία παιδεία χωρίς οικολογικό προσανατολισμό θά είναι παρωδία παιδείας».

Ή άειφόρος ανάπτυξις είναι μονόδρομος. Αύτή, ή όποία διασφαλίζει τήν οικολογικήν ισορροπίαν εις τό παρόν καί άποτελεϊ έγγύησιν διά τό μέλλον, έχει τούς όρους της: τήν οικολογικήν οικονομίαν, τήν άλλαγήν εις τήν γεωργικήν καί τήν βιομηχανικήν παραγωγήν, εις τήν παραγωγήν καί τήν χρῆσιν τῆς ενεργείας, εις τάς μετακινήσεις καί τάς μεταφοράς άγαθών, νέα καταναλωτικά πρότυπα κ. ά. Δυστυχώς, συχνά αϊ καλάί προθέσεις, αϊ συμφωνίαί καί αϊ διακηρύξεις, παραμένουν άπλή θεωρία, «μεγάλα λόγια», χωρίς αντίκρουσμα εις τήν πράξιν, «άκάλυπτες έπιταγές», όπως έχει γραφή. Ή ανθρωπότης δέν συνετίζεται από τήν κλιματικήν άλλαγήν, τάς καταστροφικάς πυρκαϊάς, τούς καύσωνας, τά πλημμυρικά φαινόμενα, τήν ραγδαίαν μείωσιν τῆς βιοποικιλότητος, τήν μόλυνσιν τῆς ατμοσφαιρας καί τών θαλασσών, τήν άποψίλωσιν τών δασών καί τάς κοινωνικάς έπιπτώσεις τῆς περιβαλλοντικῆς κρίσεως, μέ πρώτην τήν μαζικήν μετανάστευσιν διά περιβαλλοντικούς λόγους. Έξακολουθεϊ νά τρέφη ψευδαισθήσεις περί τῆς έγγενούς ικανότητος τῆς φύσεως νά αὐτοπροστατεύεται καί νά υπερβαίνει τά ανθρωπογενή τραύματα. Γνωρίζομεν, αλλά συνεχίζομεν νά δρώμεν ως άπληροφόρητοι, νά άπωθώμεν τήν αλήθειαν ότι, αναφορικώς προς τήν σχέσηιν μέ τό φυσικόν περιβάλλον, ό σύγχρονος τεχνοκρατικός καί οικονομοκεντρικός πολιτισμός μας δέν άποτελεϊ πρόοδον, έφ' όσον ή μεγαλυτέρα καταστροφή του φυσικου περιβάλλοντος συνετελέσθη εις τήν εποχήν μας, εποχήν κυριαρχίας τῆς έπιστήμης καί τῆς οικονομίας. Ή κλιματική άλλαγή είναι μία μεγάλη καταστροφή, ή όποία προεκλήθη από τήν ανθρωπίνην ανευθυνότητα καί τό άδιέξοδον πρότυπον όργανώσεως τῆς οικονομικῆς ζωῆς. Έχομεν μέλλον, μόνον εάν κατανοήσωμεν ότι ή προστασία τῆς άκεραιότητος τῆς δημιουργίας όχι μόνον δέν άποτελεϊ έμπόδιον εις τήν οικονομικήν ανάπτυξιν, αλλά είναι τό όχημα διά πραγματικήν πρόοδον.

Έφέτος, οί έορτασμοί τῆς Ήμέρας προστασίας τῆς κτίσεως συνηχοῦν μέ τήν κλαγγήν τών όπλων εις τήν Ουκρανίαν, μέ τήν κραυγήν τών θυμάτων τῆς πολεμικῆς βίας, τούς βομβαρδισμούς τών πόλεων καί τών ύποδομών, τήν συνοδυνωμένην φύσιν καί τούς στεναγμούς τών προσφύγων. Κάθε πόλεμος είναι μία ανθρωπιστική καί οικολογική καταστροφή. Ή συνεχιζόμενη βία, εκτός από τάς χιλιάδας ανθρωπίνων ζωών, τάς όποιás καταστρέφει, καί τήν μόλυνσιν του φυσικου περιβάλλοντος, αναγκάζει κράτη καί λαούς νά επιστρέψουν εις μή φιλικάς προς τό περιβάλλον μορφάς εξασφαλίσεως ενεργειακῆς έπαρκείας. Τοιουτοτρόπως, ή ανθρωπότης εισέρχεται εις ένα νέον φαῦλον κύκλον καταστροφικών άδιεξόδων. Έπιβεβαιώνεται δέ τό λεχθέν, ότι ό homo sapiens καί σήμεραν εξακολουθεϊ νά συμπεριφέρεται εκ παραλλήλου ως homo demens, ως άσοφος καί παράφρων.

Αδελφοί εν Κυρίω καί τέκνα ευλογημένα,

Διά τήν Έκκλησίαν, τά στοιχειά του κόσμου, κατά μίαν θεολογικωτάτην διατύπωσιν, «δέν είναι άπλως χρήματα, χρήσιμο υλικό για τίς άτομικές ανάγκες του ανθρωπου, αλλά πράγματα, δηλαδή πράξεις - πεπραγμένα ενός δημιουργού

Προσώπου». Πάντα τά ἔργα Κυρίου εὐλογοῦν, ὑμνοῦν καί ὑπερυψοῦν Αὐτόν εἰς τοὺς αἰῶνας, οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται τὴν δόξαν Του. Αὐτό τό μήνυμα ἐκφράζει ἡ μέριμνα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας διὰ τὴν προστασίαν τῆς δημιουργίας. Ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ εἶναι πρόγευσις ὅσων προσδοκῶμεν ὡς πραγματικότητα εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Καθ' ὁδόν πρὸς τὰ Ἐσχατα, ἡ Ἁγία Ἐκκλησία προσφέρει εἰς τὸν κόσμον ὡς ὁδηγόν τό Εὐαγγέλιον τῆς χάριτος καί τὴν ἀκλόνητον βεβαιότητα, ὅτι τό κακόν, ὑπὸ ὅλας του τὰς μορφάς, δέν ἔχει τὸν τελευταῖον λόγον εἰς τὴν ἱστορίαν.

Κατακλείοντες, εὐχόμεθα αἴσιον καί καρποτόκον τὸν νέον ἐκκλησιαστικόν ἐνιαυτόν, ἐπικαλούμενοι ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, πρεσβείαις τῆς Ἁγιοπρώτου Παναγίας τῆς Παμμακαρίστου, τὴν ζωήρυτον χάριν καί τό μέγα ἔλεος τοῦ ποιητοῦ καί λυτρωτοῦ τῆς κτίσεως ὅλης, τοῦ ἀρχηγοῦ καί τελειωτοῦ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, Ὡ ἡ δόξα καί τό κράτος εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἀμήν.

βκβ' Σεπτεμβρίου α'
Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν
β.